iyi sunun yükselin

Etkili Sunum Teknikleri (I - II)

Serdar Bilecen

Son yüzyılın 35 yılını gördüm,

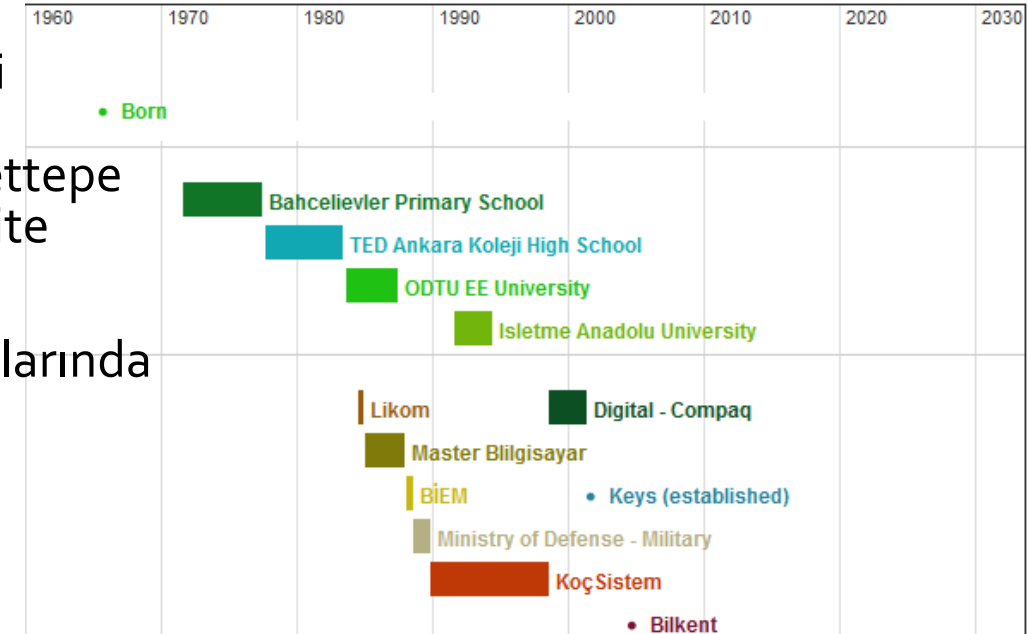
TED, ODTÜ Elektronik Müh., Anadolu Universitesi İşletme

Bazı Türk ve Amerikan bilgi ve iletişim teknolojileri şirketlerinde,

2001 yılında kurduğumuz bir danışmanlık ve eğitim şirketinin ortağıyım

Kendi şirketimde, Bilkent Üniversitesi (İşletme Bilgi Yönetimi ve İşletme Bölümlerinde), TOBB ETÜ SEM, Hacettepe Üniversitesi Vakfında, Milli Prodüktivite Merkezinde dersler veriyorum

Avrupa Birliği ve Dünya Bankası konularında danışmanlık yapıyorum

Ek erişim bilgisi

- serdar.bilecen@gmail.com
- serdar.bilecen@keys.com.tr
- bilecen@bilkent.edu.tr

- (312) 447 9200 (ofis)
- (532) 285 5943

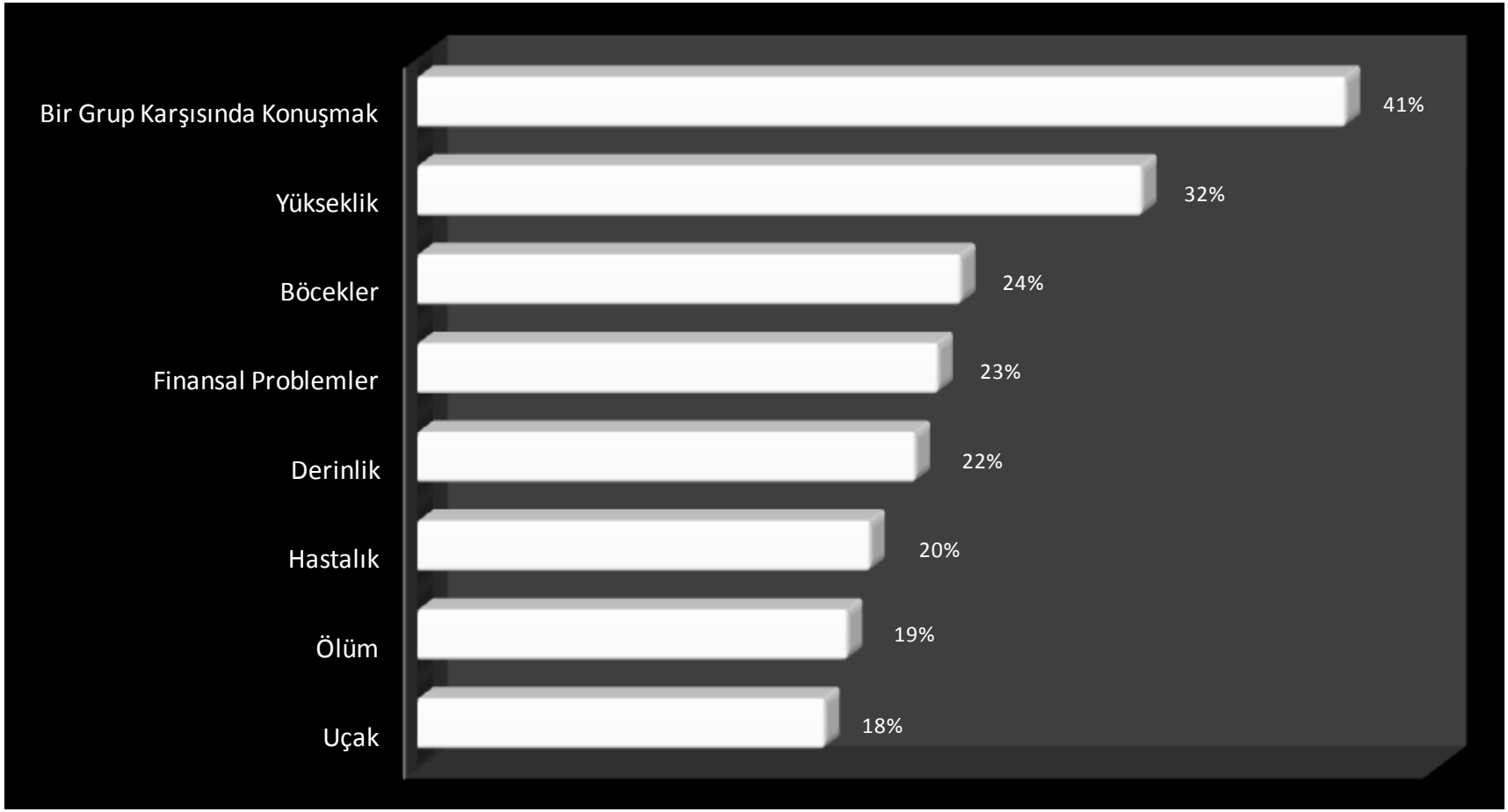

Temel Kurallar

- Molalar, aralar … Yorulduğunuzda
- Sigara … Konu bile değil
- Mobil telefonlar … Sessiz veya titreşim modunda açık olabilir, konuşacak olanlar ise …
- Çay-kahve içmek … Serbest
- Yemek … Elbette, ama herkese yetecek kadar getirin
- Dinlemek … İsterseniz
- Gülümsemek … Lütfen
- Katılmak … Lütfen, lütfen, lütfen
- "eğitiminizin, öğrenmenize parazit yapmasına engel olun"

Korkularımız

“Sunum mu ? … korkunç”

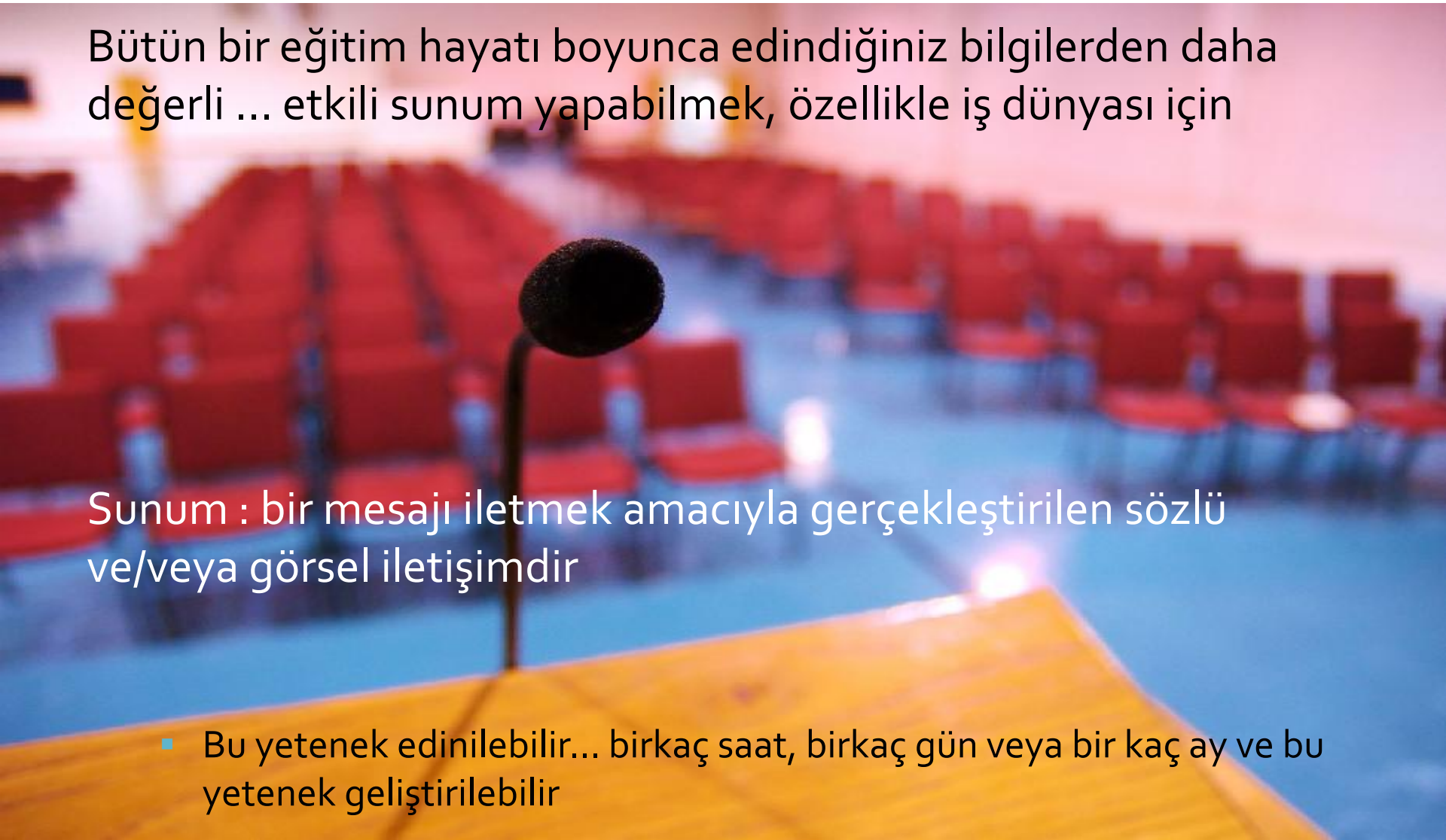
Hiç kimse sunumcu olarak doğmaz

Herkes aptal görünmekten, kendisine gülünmesinden korkar

Birilerine bir şeyler anlatırken heyecanlanmak, ellerimizin terlemesi beklenmeyen bir durum değildir.

“Daha iyi sundum, daha başarılı oldum”

Bütün bir eğitim hayatı boyunca edindiğiniz bilgilerden daha değerli … etkili sunum yapabilmek, özellikle iş dünyası için

Sunum : bir mesajı iletmek amacıyla gerçekleştirilen sözlü ve/veya görsel iletişimdir

- Bu yetenek edinilebilir… birkaç saat, birkaç gün veya bir kaç ay ve bu yetenek geliştirilebilir

“Neden iyi bir sunumcu olmam gerekiyor ?”

İyi bir sunumcu

- Aranan
- Saygı duyulan
- Yükselen
- Değeri artan

Neden sunum yapmalı?

1. İnsanları harekete geçirmek için (harekete geçirmek için inandırmak gerekir)
    1. Güvenilirlik
    2. Heyecan
    3. Mantık
2. Bilgilendirmek için
3. İkna etmek için (düşünceleri değiştirmek için)

Gereksinimlerim nedir ?

Bir bilgisayar programına gereksiniminiz var … Lütfen yükleyin

1. LEARN
2. TRY
3. LEARN from TRY even MISTAKES sometimes
4. LOOP to <2> UNTIL END

GONULLULUK ve GUVEN geliştirme ortamlarının en son sürümlerinin önceden kurulmuş olması gerekiyor

Gönüllülük

Gönülden istemek

İsteksiz başladığınız her iş gibi sunum da başarılı olmaz

- "benden bir şey dinlemek için gelenlere, yeni ve onların hayatlarını olumlu yönde değiştirebilecek en az bir kelime (tek bir kelime) söyleyeceğim"
- "ben bu konuyu dinleyicilerin hepsinin daha iyi anlayabilmelerini sağlayabilirim"
- "beni dinleyenler üzerinde olumlu bir etki yaratabilirim"
- "dünyayı olumlu yönde değiştirebilirim"
- "iyi bir şeyler sunarsam beni daha çok sevebilirler"
- …

Güven

Kendinize güven

- İyi hazırlık,
- Aktaracağınız şeye güven,
- Arkanızda duran kişi ve kuruma güven

Ortama ve çevre koşullarına güven

- Sıcak, soğuk, rahat, gürültülü, yoğurtlu …

Dinleyene güven

- Dinleyebilme
- Dinletebilme

Dinlemek

Neden dinlemiyoruz ?

Ortalama konuşma hızı	: 150 kelime/dakika
Ortalama düşünme hızı	: 500 kelime/dakika
Fark	: 350 kelime/dakika

- Söylenenden rahatsızlık duymak ve kendini kapatmak
- Bir sonra ne söyleyeceğini düşünmek
- Yorgun ve rahatsız olmak
- Duyamamak
- Sunumcuyu sıkıcı bulmak
- Anlatılanı zor ve anlaşılmaz bulmak
- Anlatılanı basit bulmak
- Sunumcuyu güvenilmez bulmak
- Sunumun yapıldığı yerin rahatsız olması

Dinletebilmek

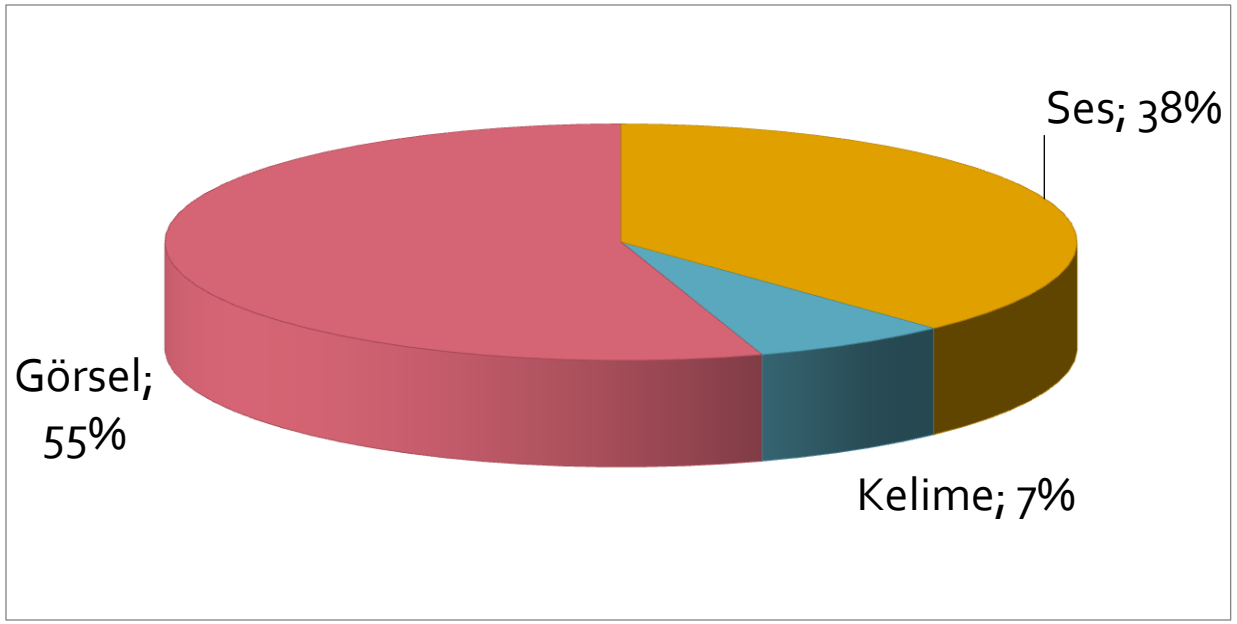
Dinleme engellerini kontrol edin ve kaldırın

Konuşan-anlatan olun, yazan-okuyan olmayın

- Konuşulan kelimeler yazılan kelimelerden farklıdır

Görsel Olmak

Dinleyici algılaması

Görsel Olmak

Görünümünüz
Jestleriniz
Yüzünüzün ifadesi
Beden diliniz

Kötü bir sunumun adımları

- Sunumdan önce hiçbir araştırma yapmamak
- Dinleyicileri tanımamak
- Ortamı sunuma uygun şekilde düzenlememek / düzenlettirmemek
- Hiçbir deneme yapmadan sunumu yapmak
- Aktarım yapılacak konuyu bilmemek

Kötü bir sunumun adımları

- Bir başkasının hazırladığı sunumu yapmak
- Sunum içinde dinleyicilere uygun olmayan parçaları bırakmak
- Tek düze ve sıkıcı bir tonda konuşmak
- Görsellerden hiç yararlanmamak
- Kendini tanıtmamak
- Hiçbir giriş kısmı yapmamak, doğrudan konuya girmek

Kötü bir sunumun adımları

- Gereksiz ve topluluğa uymayan hikayeler ve esprilerle giriş yapmak
- Aktarımın içeriğini dinleyicilere uygun yapmamak bu konuda geri bildirim almamak
- Aktarımı okuyarak veya ezberden yapmak
- Aktarımı vücudunuzu dinleyenlere döndürmeden yapmak
- Aktarım sırasında rahatsız edici şekilde hareket etmek

Kötü bir sunumun adımları

- Aktarımı hiçbir göz kontağı kurmadan yapmak
- Aktarım sırasında veya sonrasında soru almamak, geri bildirimden yararlanmamak
- Tamamen teorik bilgi vermek pratik hayata bağlantı kurmamak
- Kapanış ve sonuç bölümünü yapmamak
- İlgiyi sürekli en üst seviye de tutmak yerine görev gereği anlatımı yapmak

Standart bir sunumun adımları

Giriş

- Tanıtım

Gelişme

- Aktarım

Sonuç

- Mesaj vererek bitirme

Etkili sunumun adımları

Açılış

- Etkileyici başlangıç
- Giriş bilgilendirmesi

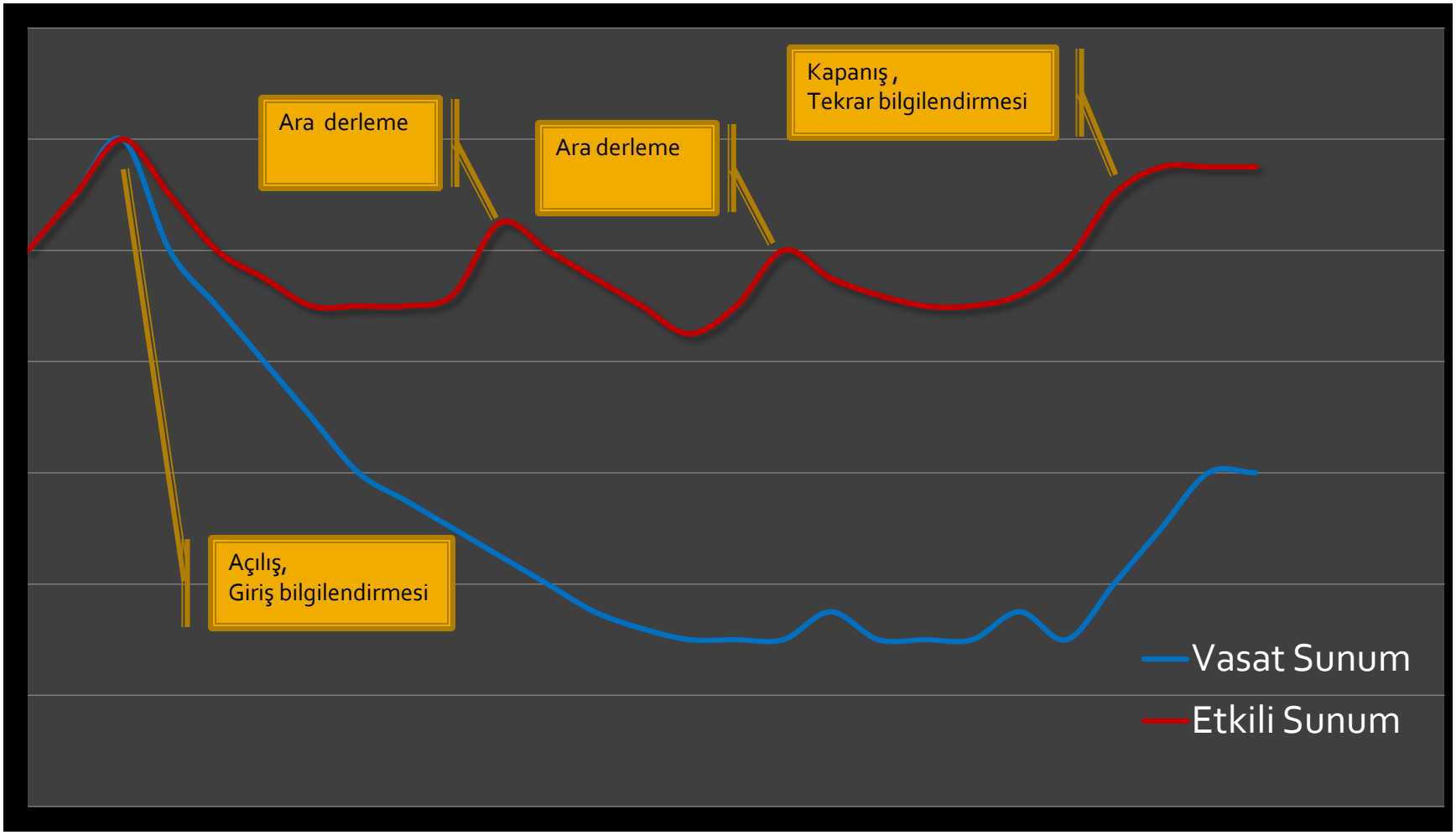
Gelişme

- Ara derlemeler ve gerçek hayattan örnekler ile aktarım

Kapanış

- Kapanış bilgilendirmesi
- Olumlu, motive edici mesaj

Etkili sunumun grafiği

Etkili Sunumun Öğeleri

- Planlanma
- Hazırlanma
- Aktarma
- Bedeni ve mekanı kullanma
- Kontrollü olma
- Görseller kullanma
- Soru cevaplama
- Pratik yapma, tekrar etme

Sunumun Adımları

- Planlanma
  - bir amaç belirlemek
    - neden sunum yapıyorum ?
    - ne bekliyorum ?
    - ana fikri en tepeye koyun
  - izleyicileri araştırmak anlamak
    - neden izleyecekler ?
    - ne bekliyorlar ?
    - neye gereksinimleri var ?

Sunumun Adımları

- Planlanma
  - fikir haritaları yapmak
    - her fikri kaydedin
    - serbestçe düşünün – açık fikirli olun
  - seçim yapmak
    - amaçlarınıza uygun olan fikirleri seçin
    - birçok fikir yerine sadece iki veya üç tanesini seçin

Sunumun Adımları

- Hazırlanma
  - Giriş / Açılış
  - Gelişme
  - Sonuç / Kapanış

Açılış : %10-15
Gelişme : %80-70
Kapanış : %10-15

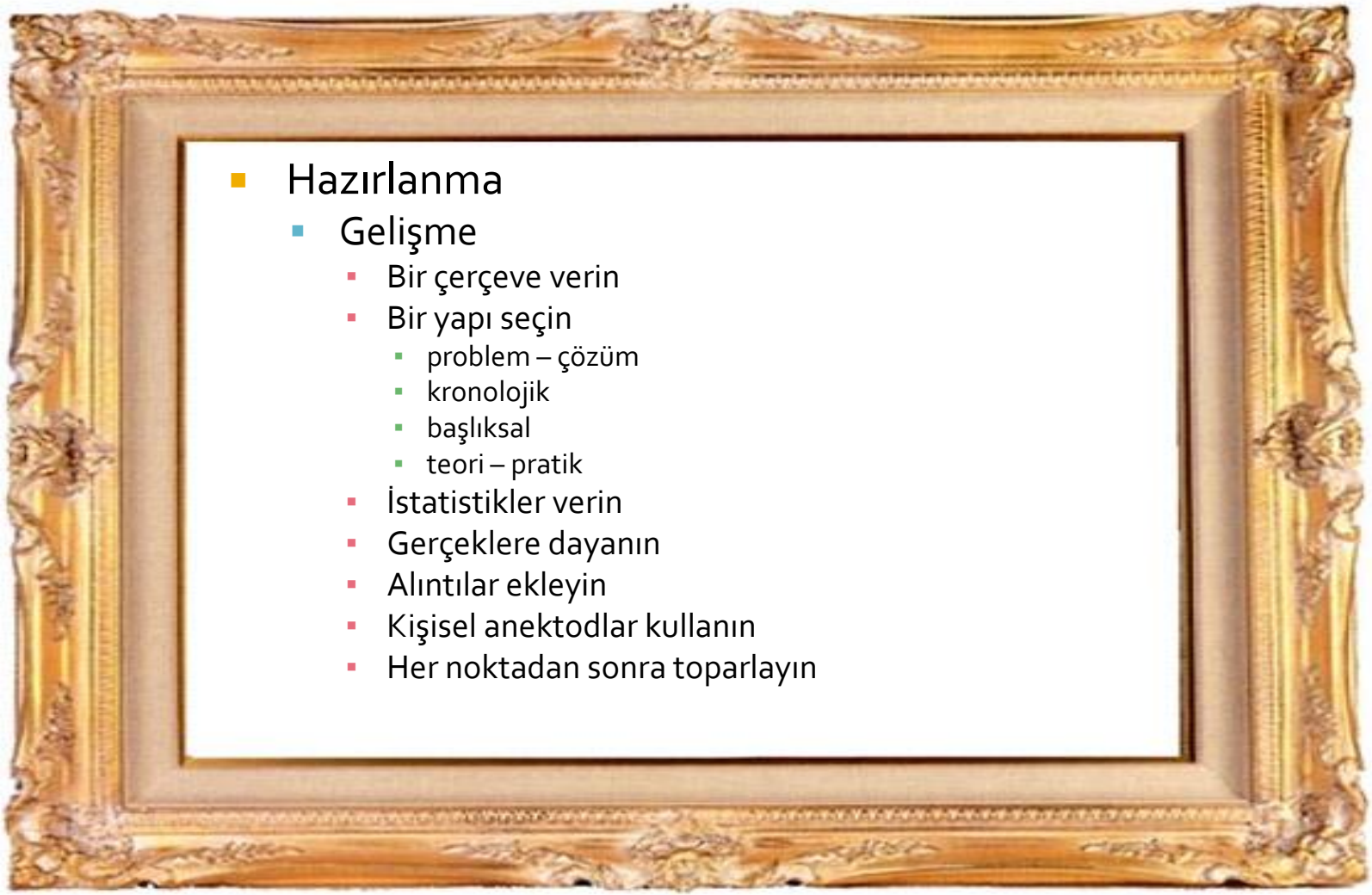
Açılış : Ne sunacağınızı sunun
Gelişme : Sunumunuzu sunun
Kapanış : Ne sunduğunuzu sunun

Sunumun Adımları

- Hazırlanma
  - Giriş / Açılış
    - Dikkat çekin
      - soru sorun
      - anektod anlatın
      - şok açılış yapın
      - güven verin
      - alıntı yapın (basma kalıp sözlerden uzak durun)
      - şaşırtıcı bir gerçek
      - tahminde bulunun
      - tarihsel bir öykü
      - nükteli bir öykü

Sunumun Adımları

- Hazırlanma
  - Gelişme
    - Bir çerçeve verin
    - Bir yapı seçin
      - problem – çözüm
      - kronolojik
      - başlıksal
      - teori – pratik
    - İstatistikler verin
    - Gerçeklere dayanın
    - Alıntılar ekleyin
    - Kişisel anektodlar kullanın
    - Her noktadan sonra toparlayın

Sunumun Adımları

- Hazırlanma
  - Sonuç / Kapanış
    - Birdenbire bitirmeyin
    - Yeni bir noktadan bahsetmeyin
    - Pozitif bir nokta ile bitirin

Sunumun Adımları

- Aktarma
  - Bir yol seçin
    - okumak ☒
      - göz kontağı kuramazsınız
      - beden diliniz ortadan kalkar
      - doğallıktan uzak olur ve güven kaybedersiniz
    - ezberlemek ☒
      - mekanik olursunuz
      - bir yeri unutursanız tüm sunumu kaybedersiniz
    - doğaçtan (içine doğduğu gibi) ☑
      - unutmaya karşı "güven kartları" hazırlayın

Sunumun Adımları

- Bedeni ve mekanı kullanma
  - gülümseyin
    - "burada olmaktan dolayı mutluyum"
  - göz kontağı kurun
    - herkese bakın
    - otorite ve güven sağlayın

Sunumun Adımları

- Bedeni ve mekanı kullanma
  - ellerinizi kullanın
    - boş olmalarını sağlayın
    - beden hareketlerinizi elleriniz ile destekleyin
    - ellerinizin omzunuzdan başladığını unutmayın
    - birşeyler çevirmeyin
    - bir yerlere sürekli ve gereksiz olarak dokunmayın
    - bir yerleri çekiştirmeyin

Sunumun Adımları

- Bedeni ve mekanı kullanma
  - Pozisyonunuz ve duruşunuz
    - bariyerlerden sakının
    - oturmayın ayakta olmak otorite sağlar
    - dik durun
    - sürekli iki adım öne iki adım geriye atmayın
    - sallanmayın
    - ayakkabılarınızın kenarında durmayın

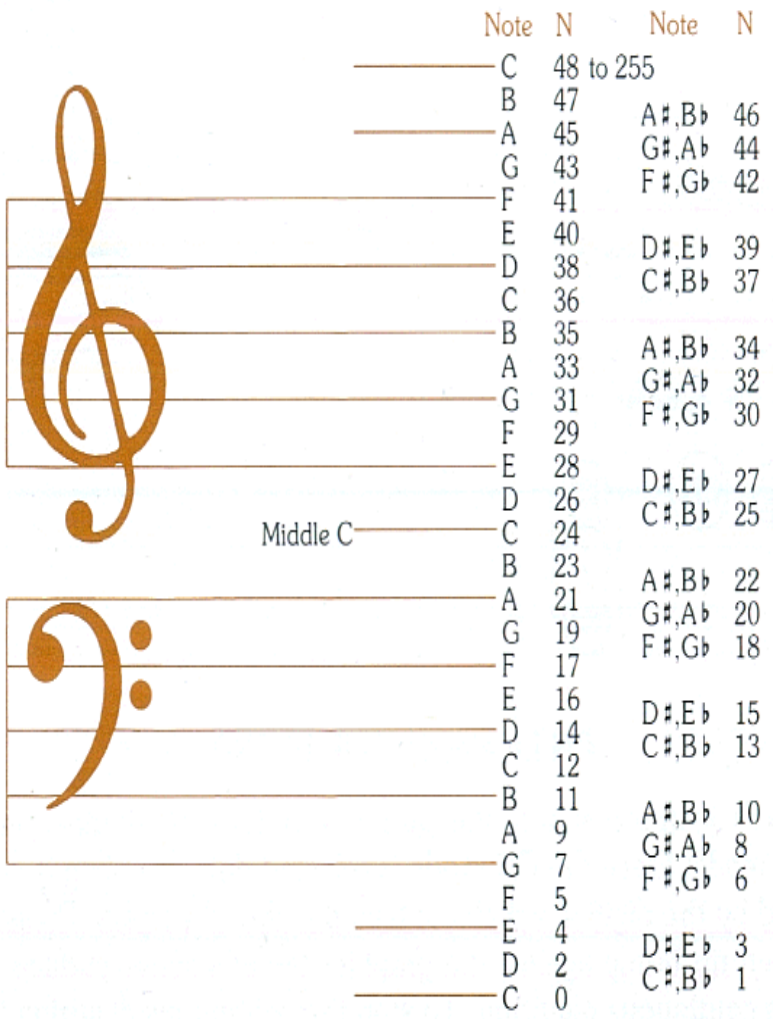

Sunumun Adımları

- Kontrollü Olma
  - herkes sunum yapmaktan rahatsız olur
  - herkes aptal görünmekten korkar
  - sinirlerinizi kontrol edin
  - rahatsızlık duyduklarınız ile yüzleşin
  - çok pratik yapın

Sunumun Adımları

- Sesi kullanma
  - duyulun
  - bağırmayın
  - sesiniz renkli olsun
    - sesinizi alçaltıp yükseltin
    - konuşma hızını değiştirin
    - duraksayın
      - konu değiştirmek için
      - dikkat çekmek için

Sunumun Adımları

- Görseller kullanma
  - Algılamayı arttırır
  - Zaman kazandırır
  - Bilgisayar olsa da olmasa da tahta / flipchart kullanın (sorulara böyle cevap verebilirsiniz)
  - Renkleri doğru seçin
    - Kurum renkleri
    - Pastel renkler
    - Tezat ve güçlü renkler

Kötü Görseller

- Sitemize kaydolduktan sonra kayıtta kullandığınız eposta adresinize gelen mesaj gereği "onay" işleminizi tamamlamanız gerekmektedir. Bu işlemi onaylamadığınız taktirde forumdan tam olarak yararlanmanız mümkün olamayacaktır. Onay mesajı “spam” ya da “junk” eposta olarak algılanabileceğinden hesabınızdaki ilgili bölümleri kontrol etmeniz rica olunur.

Kötü Görseller

- Sitemize kaybolduktan sonra kayıtta kullandığınız eposta aderesinize gelen mseaj gereği “ONay" işelminizi tamamlamanız gerekmektedir.

Kötü Görseller

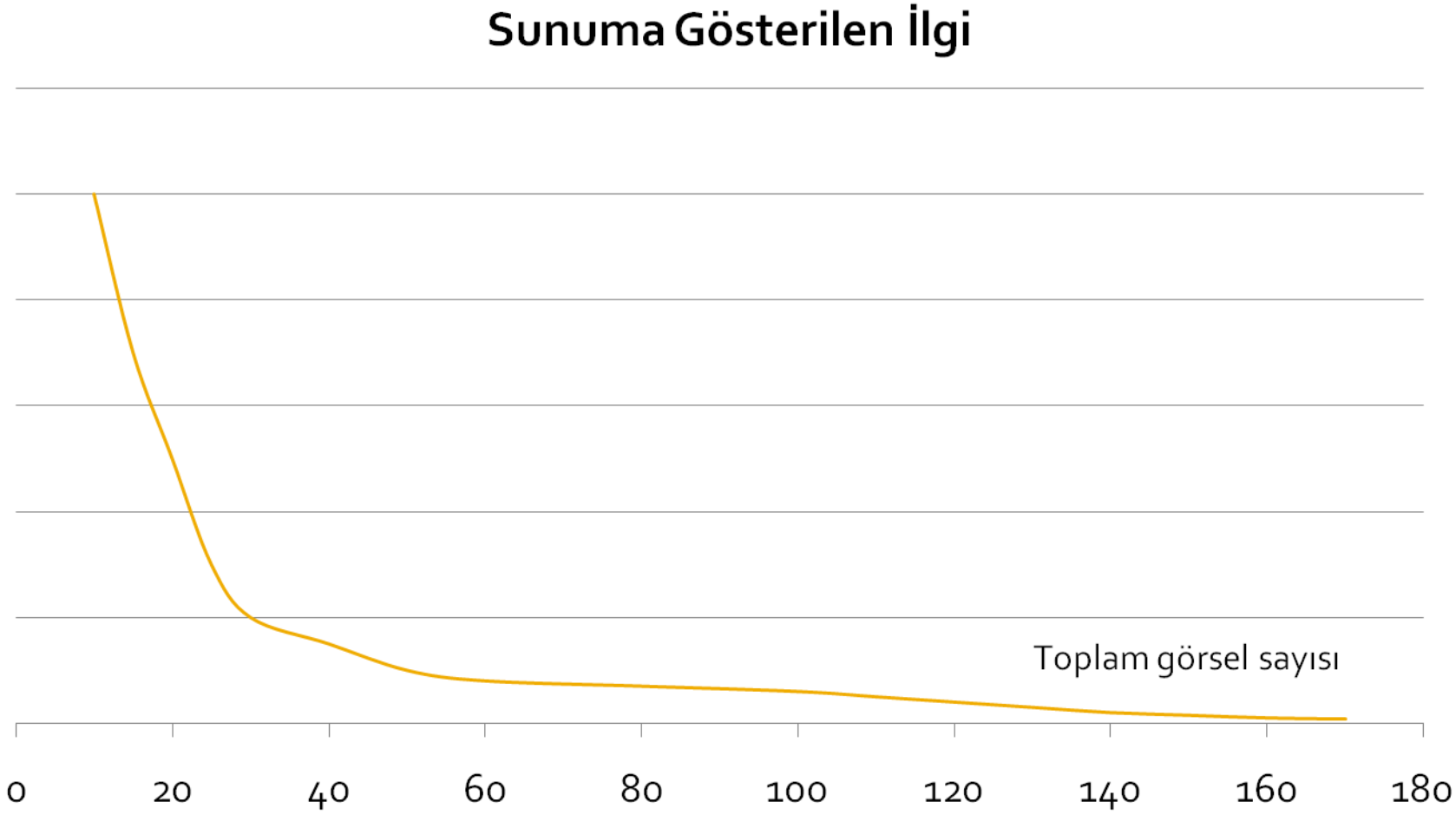
- Bir
- Sunumda
- Bir
- Çok
- Sayıda
- Noktanın
- Olduğu
- Bir
- Görsel
- Sayfası
- İzleyenlere
- Ciddi
- Ciddi
- Rahatsızlık
- Verir
- Okunmasını
- Engeller
- Bu
- Nedenle
- Bir
- Görselde
- Az
- Sayıda
- Ve
- Amaca
- Yönelik
- Noktara
- Temas
- Eden
- Başlıklar
- Kullanmanız
- Şiddetle
- Tavsiye
- Edilir
- Ama
- Yinede
- Siz
- Israrla
- Bir
- Sürü
- Noktalı
- Bir
- Görsel
- Kullanmakta
- Özgürsünüz
- Okunmazsınız
- Aldırmıyorsanız
- Mesele
- Yok
- Elbette

Kötü Görseller

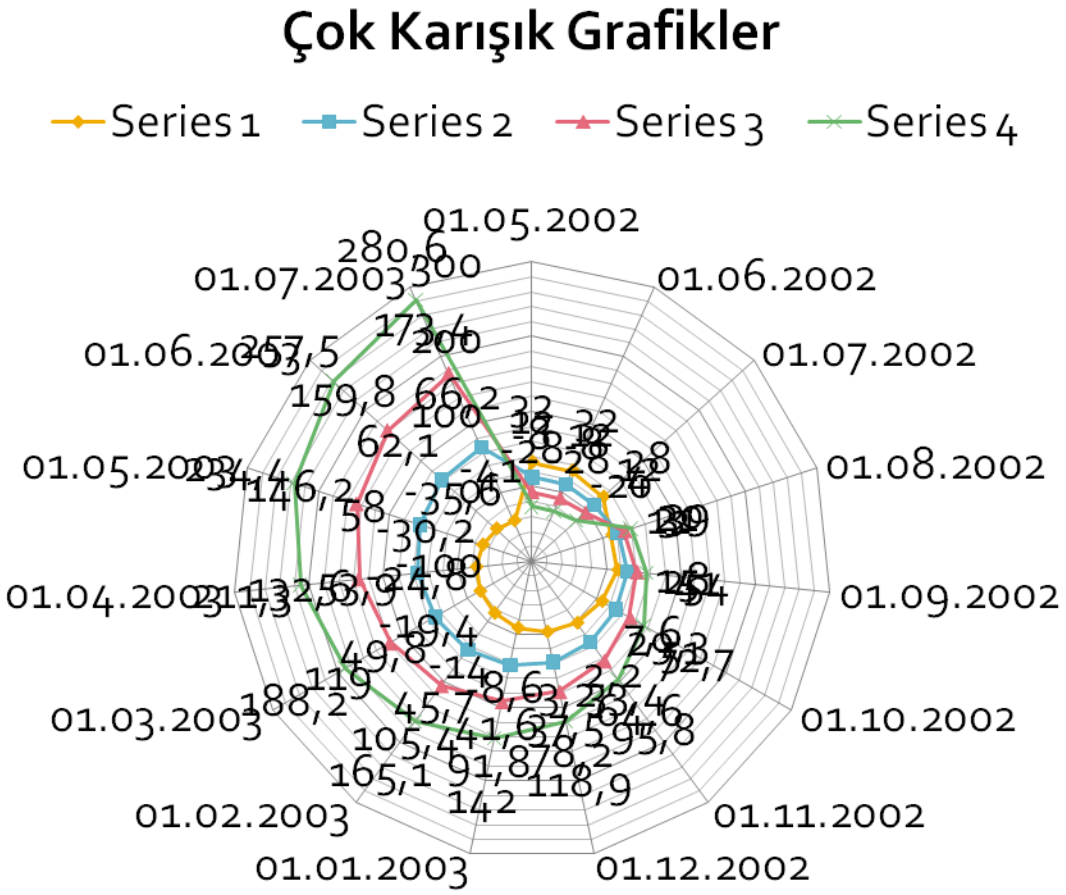
- Renk seçerken
- gözü yormamakta
- büyük fayda var

Kötü Görseller

Kötü Görseller

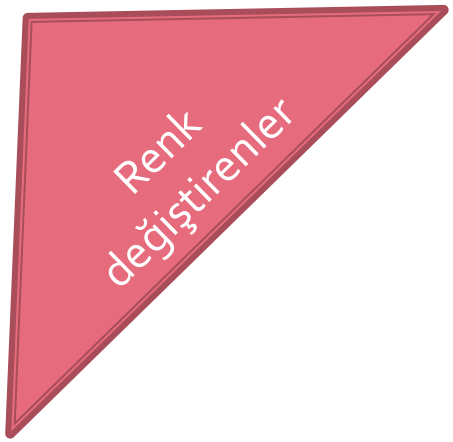

Kötü Görseller

- Daha çok animasyon kullanmak görselleri bozabilir

Meksika dalgası yapan yazılar

Bilemediğimiz
Kontrol dışı başka
Bir sürü
Numara

Kötü Görseller

Yazı tipi kullanımda dikkat gerekir

Times New Roman biraz ciddidir

Arial daha samimi görünür

Harlow kullanıyorsanız artistik bir yanınız oldugu düsünülebilir

Baska YAZI ***tipleri de*** var elbette

Bir görselde bir sürü yazı tipi kullanıyorsanız izleyeni yorarsınız, ne olduğunuzu kavrayamaz

Sunumun Adımları

- Soru cevaplama
  - soruları sunum sırasında alabilirsiniz
    - küçük gruba sunum yaparken faydalıdır
    - anlattıklarınızı anlaşıldığını veya anlaşılmadığını gösterir
  - soruları sunum sonunda alabilirsiniz
    - sunumunuz bölünmez
    - zaten anlatacaklarınız ile ilgili soru gelmez

Sunumun Adımları

- Soru cevaplama
  - cevaplama
    - soruyu iyice anlayana kadar dinleyin
    - soruyu herkesin duyabileceği şekilde tekrarlayın
    - savunmaya çekilmeyin
    - bilmiyorsanız bilmediğinizi söyleyin
    - daha önce açıklanmış bile olsa tekrar cevaplayın
    - cevaplama sırasında tek bir kişi ile dialoga girmeyin
    - sunum ile ilgili olmayan sorulara cevap vermeyin
    - varsayıma dayanan sorulara öncelikle sorunun düzeltilmiş şeklini belirterek başlayın

Sunumun Adımları

- Pratik yapma, tekrar etme
  - kendi kendine tekrar (ayna)
    - anektod eklemek
    - beden dilini kontrol etmek
  - tanıdık bir gruba tekrar
    - süreyi kontrol etmek
    - sesi kontrol etmek
    - geribesleme almak
  - kullanılacak mekan ve gereçlerle tekrar

İyi bir sunum …

10 dakika ya da 10 saatte hazırlanmaz, 10 hafta ya da 10 ayda hatta 10 yılda hazırlanır

Basit soruların cevaplarını bilin :

- Sunum ne zaman
- Sunum nerede
- Sunum ne tür bir konu hakkında
- Sunuma kimler katılacak ve kaç kişiler
- Sunum neden isteniyor

İyi bir sunum …

Hangi nedenle sunum yapacaksınız

- İnsanları harekete geçirmek için
  - Onlara faydalardan olumlu şeylerden bahsedin
- Bilgilendirmek için
  - Kronolojik veya başlıksal sıra ile bahsedin
- İkna etmek için
  - Problem ve çözümünden bahsedin

İyi bir sunum …

Çorbanın içinde neler olmalı

- Kişisel anektodlar
- İstatistikler
- Gerçekler (varsayımlar değil)
- Alıntılar (basma kalıp laflar değil)
- Tarihsel öyküler
- Örneklemeler
- Gösteriler (demolar - kısa ve öz)
- Komiklikler
- Renkli dil
- Görsel materyal
- Hediyeler ve ödüller

İyi bir sunum …

Prova yapın, çok prova yapın

Gülümseyin, gülümsetin

Güçlü başlayın başlayın, olumlu bitirin

Sonuç

Sunum günlük hayatımızın her safhasında yer alan bir araç, iyi kullanıldığında hedeflerimize çok hızlı ulaşmamızı sağlayacaktır

Serdar Bilecen
serdar.bilecen@keys.com.tr
(312) 447 9200

Teşekkürler

Kaynakça

Etkili Sunuş – Jeff Olson – ISBN 975-8243-53-5
Sunuş Yapma – Robert B. Nelson ve Jenifer Wallick – ISBN 975-8243-42-X
Başarılı Prezantasyonun 101 Yolu – Elizabeth Tierney – ISBN 975-316-850-0